PÁLYAMŰ

I. Bevezetés

A Pécsi Ítélőtábla elmúlt elnöki időszak (2012-2018/2019) alatti működésének statisztikai mutatói rendkívül változatos képet mutatnak. Általánosságban elmondható, hogy az érkezett polgári peres és nemperes ügyek száma lassuló ütemben ugyan, de csökkenő tendenciáról árulkodik, míg a büntető ügyszakra - az elnöki időszak második felétől kezdődően - kisebb mértékű stabilitás jellemző. Az egyes részletek ugyanakkor lényegesen árnyalják a képet, a polgári ügyszakban például azzal, hogy volt olyan esztendő (2016), amikor mind a peres, mind a nemperes ügyek száma váratlanul megemelkedett, az előző évihez képest - mindkét kategóriában - mintegy 120%-ra. A büntető ügyszak fentebb említett "kisebb mértékű stabilitására" pedig éppen a tavalyi év cáfolt rá, ez esetben azzal, hogy a peres ügyeket érintően 120%-os, míg a nemperes ügyek vonatkozásában 134%-os változást hozott.

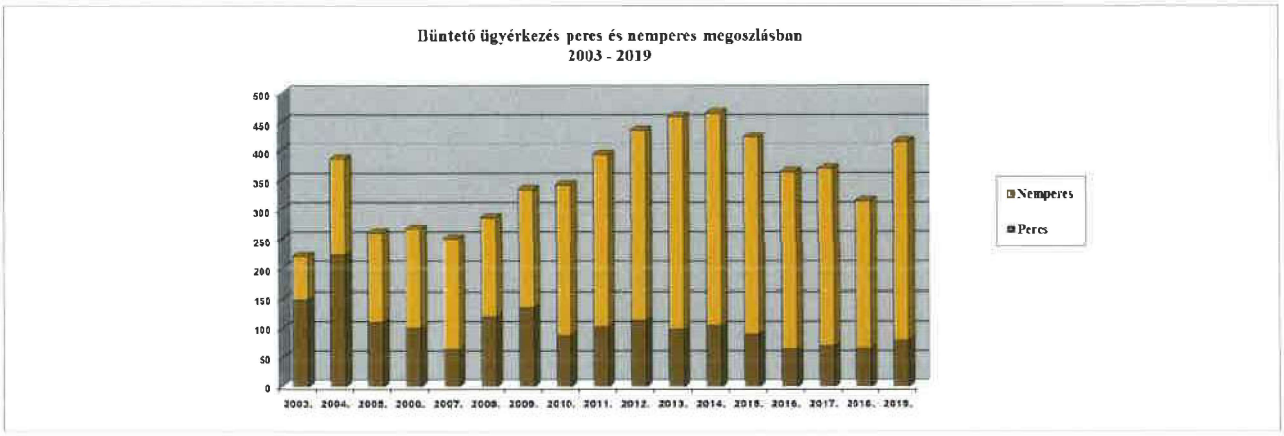

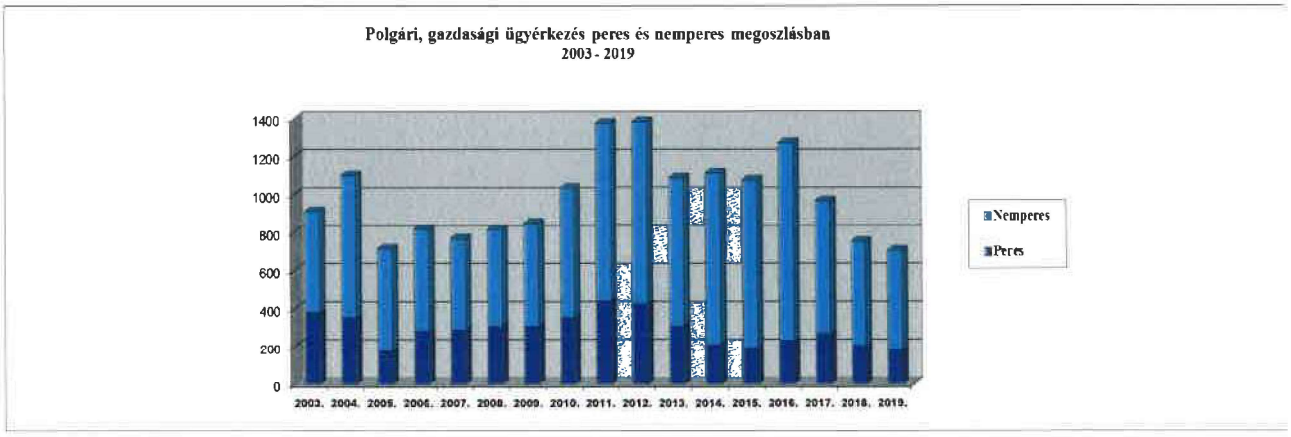

A Pécsi Ítélőtábla illetékességi területén működő törvényszékek tekintetében is hasonló megállapítások tehetők, annak kiemelésével, hogy az elmúlt három évben a civilisztikai - polgári és gazdasági - ügyek száma folyamatosan csökkent, míg a büntető ügyek száma lényegében szinten maradt, illetve kis mértékben még növekedett is.

Jól érzékelhető, hogy a Pécsi Ítélőtábla legfontosabb ügyforgalmi adatait érintően előzetes számítás, megbízható előrejelzés nem adható. Különösen igaz ez a megállapítás annak ismeretében, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény hatályba lépésével bevezetett új jogintézmények és pertechnikai megoldások jelentősen átalakították a polgári és büntető perek struktúráját, illetve dinamikáját, oly mélyrehatóan, hogy azok az ügyszámok alakulására máig tartó hatást gyakorolnak.

A Pécsi Ítélőtábla engedélyezett bírói létszáma 2014. április 15. napjától 16 fő volt. A szóban forgó időszaktól kezdődően számos kirendelés történt, részben úgy, hogy a Pécsi Ítélőtábla bírái - eredeti beosztásukból eredő ítélkezési tevékenységük megtartása mellett - más bíróságokon nyújtottak segítséget a felhalmozódott ügyhátralék feldolgozásában.

Ezen túlmenően az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény a munkaügyi bírósági ügyek másodfokú elbírálását az ítélőtáblákhoz telepítette. Ennek megfelelően 2020. április hó 1. napjával a Pécsi Ítélőtábla egy munkaügyi kollégiummal bővül, melynek működéséhez az Országos Bírósági Hivatal elnöke egy kollégiumvezetői álláshelyet rendszeresített. Ezzel a Pécsi Ítélőtábla engedélyezett bírói létszáma 17 főre emelkedett.

A nehézségek - egy állandóan változó, mozgásban lévő jogi, erkölcsi és társadalmi közegben - teljesen sohasem küszöbölhetőek ki, illetve háríthatóak el. Önmagában nem is ez okoz problémát, hiszen a különböző elvárásoknak kitett intézményi működés természetes velejárója az új kihívásokkal való szembesülés. Ezért nem valamely probléma jelentkezését, hanem sokkal inkább a probléma felmerülésének a váratlanságát tekintem kihívásnak, miután az - felkészülés hiányában - súlyosabb, illetve távolabbra mutató következményekkel járhat.

Az elnöki tisztségre vonatkozó jogszabályi előírások felsorolását, a közjogi szervezetszabályozó eszközben, valamit a Pécsi Ítélőtábla Szervezeti és Működési Szabályzatában foglalt rendelkezések megismétlését - e helyen - szükségtelennek tartom. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 119.§-ában, a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás (továbbiakban: Igazgatási Szabályzat) 25.§-ában, illetve a Szervezeti és Működési Szabályzat 32-33.§-aiban megfogalmazott követelmények - az egyes feladatokhoz igazodóan - egymástól elválaszthatóak és tartalmi sajátosságaik szerint csoportosíthatóak. Ez okból azokra a későbbiekben fogok kitérni, mindig ott és annyiban, ahol az egyes célkitűzésekkel kapcsolatos elképzeléseim azt indokolttá teszik.

A különböző intenzitású, esetenként ellentétes irányú folyamatok tehát állandó figyelmet és körültekintést igényelnek, olyan vezetői módszerek alkalmazását, melyek képesek gyorsan reagálni a változásokra. Az Igazgatási Szabályzat 24.§ (1) bekezdése értelmében a bíróság elnöke a feladatainak az ellátása során jogosult és köteles felhasználni a hatékony vezetés eszközeit, különösen a tervezési, értekezleti rendszert, a tájékoztatást, a beszámoltatási és jelentéstételi kötelezettséget, valamint az ellenőrzés további formáit. Ezek közül döntően és a lehetőségekhez képest a *tervezésre* és a *tájékoztatásra* kívánom a hangsúlyt helyezni, olyan értekezleti rendszer igénybevételével, mely a bírósági vezetők aktív közreműködésére, operatív együttműködésére és - nem utolsó sorban - az információk gyors áramlására, megosztására épül.

Álláspontom szerint a vezetői feladatok között - mint *primus inter pares* - kiemelt helyet foglal el annak elősegítése, hogy a bíróságok az Alaptörvényből fakadó kötelezettségeiket magas színvonalon és időszerűen teljesítsék. Ennek megfelelően - összhangban az Igazgatási Szabályzat 25.§ (1) bekezdés f) és n) pontjaiban írtakkal - folyamatos ellenőrzéssel támogatni kell az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását, valamint az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezését, illetve az időszerűség és a magas szakmai színvonal biztosítása érdekében folyamatosan figyelemmel kell kísérni az ítélkezést. A Pécsi Ítélőtábla esetében - ahogyan arra még utalni fogok - e tekintetben a vezetői szerepkör *támogató jelleg*ét helyezném előtérbe, megelőzve az ellenőrzés és a számonkérés lehetőségeit.

A Pécsi Ítélőtáblának - regionális szerepköréből is adódóan - stabilitásra, hosszabb távra szóló tervezhetőségre van szüksége. A működésére és irányítására vonatkozó elképzeléseimet ezért a továbbiakban úgy kívánom bemutatni, hogy azok kellőképpen kifejezésre juttassák a következő hat esztendőre vonatkozó terveimet.

II. A magas szakmai színvonalon történő, időszerű ítélkezés személyi és intézményi feltételeinek biztosítása

II.1. Az ítélkezés színvonala és időszerűsége

A Pécsi Ítélőtáblán 2020. április hó 1. napjától büntető-, polgári és munkaügyi kollégium működik, az engedélyezett bírói létszám 17 fő. Ebből 6 fő büntető ügyszakba, 10 fő polgári ügyszakba beosztott bíró, míg a további 1 álláshely a munkaügyi kollégiumvezető részére rendszeresített.

A beosztott bírák számottevő többsége, hozzávetőlegesen háromnegyede húsz évnél hosszabb szolgálati idővel rendelkezik, az átlagos - egy főre vetített - szolgálati idő: 25, 43 év. A Bszi. 118.§ (1) bekezdés c) és g) pontjai szerinti bírósági vezetők - a polgári és a büntető kollégium vezetői, illetve a polgári és a büntető ügyszakba beosztott tanácselnökök - kivétel nélkül olyan bírák, akik 2003 óta tagjai a Pécsi Ítélőtáblának, így önmagában e tény alapján mintegy tizenhét éves felsőbírósági gyakorlatot vallhatnak magukénak. A kollégiumok és az ítélkező tanácsok vezetéséért, munkájának

szervezéséért felelős személyek tehát nagy tapasztalattal és jártassággal bírnak, így a magas színvonalú ítélkezés legfontosabb feltétele, személyi garanciája adott.

A Pécsi Ítélőtábla az ítélkezési tevékenységét hosszú évek óta magas színvonalon látja el, szakmai mutatói – részben a fentebb említett körülményre is visszavezethetően – hagyományosan elismerésre méltóak.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írtak szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit ésszerű határidőn belül bírálják el. Ennek megfelelően az időszerű ítélkezés egyfelől alapvető kötelezettség, másfelől pedig jogos társadalmi elvárás.

Az Igazgatási Szabályzat 120.§ (2) bekezdés k) pontjában írtak szerint a bíróság elnöke az eljárási határidők és az ügyvitel szabályainak megtartása, valamint az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezésének elősegítése érdekében jogosult és köteles megvizsgálni a kettő éven túl folyamatban lévő ügyek elhúzódásához vezető okokat. A két éven túli ügyek folyamatos figyelemmel kísérése az informatikai rendszer (lajstrom) alapján, továbbá az Igazgatási Szabályzat 156. (1) bekezdése szerinti – évente négy alkalommal tartandó – rendszeres vezetői értekezlet megtartásával kellően biztosított. Különösen úgy, hogy a rendszeres vezetői értekezlet kötelező napirendi pontjai között – figyelemmel az Igazgatási Szabályzat 156.§ (3) bekezdés c) pontjára – az előző (negyedéves) tárgyidőszak ügyforgalmi adatainak az áttekintése, az ügyek elhúzódásához vezető okok vizsgálata, valamint a megoldási javaslatok kidolgozása mindig szerepel. Ezen túlmenően a Pécsi Ítélőtábla polgári és büntető irodája minden hónap első munkanapján összefoglaló jelentést készít a két éven túli peres ügyekről, melyek vizsgálatáról – az Igazgatási Szabályzat 120.§ (4) bekezdésében írtak szerint – feljegyzés készül.

A Pécsi Ítélőtábla – egy 2004 november 24-én hozott elnöki intézkedés alapján – a négy éven túli ügyeket soron kívül intézi. Szükséges megjegyezni, hogy ezekben az esetekben a kezdő időpont a keresetlevél, illetve a vádirat elsőfokú bíróságra érkezésétől számítandó, így az említett ügyek hosszabb pertartamának hátterében mindig a Pécsi Ítélőtábla tevékenységi körén kívüli okok álltak.

Az elnök által – a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (továbbiakban: Büsz) 33.§ (1) bekezdés c) pontja alapján – elrendelt soron kívül intézendő ügyekről az elnöki iroda nyilvántartást vezet. Az tartalmazza az ügy számát, érkezésének idejét, valamint a soron kívüliség okát, mindazokat az adatokat tehát, melyek segítségével az ügyintézés menete nyomon követhető, illetve a Büsz 33/A.§ (3) bekezdésében írt – háromhavonta esedékes – ellenőrzési kötelezettség teljesíthető.

A Pécsi Ítélőtábla az ítélkezési tevékenységét hosszú ideje időszerűen látja el. Az elmúlt három esztendőben – 2017 és 2019 között – a polgári, gazdasági és büntető peres ügyek túlnyomó többsége, együttesen mintegy 97%-a egy éven belül befejeződött. Hozzá kell tenni ehhez, hogy a hat hónapon belüli befejezések aránya is kifejezetten magas, a peres ügyek kétharmadában fél éven belül érdemi határozathozatalra kerül sor. Még inkább

kedvezőek a mutatók a nemperes ügyek tekintetében, melyek számottevő része három hónapon belül befejeződik, hat hónapon túli nemperes ügy egyáltalán nem (büntető), vagy csak elenyésző számban akad (polgári, gazdasági).

A polgári és gazdasági ügyszakban a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozatok száma évek óta viszonylagos állandóságot mutat, 2017-ben 114, 2018-ban 106, míg tavaly 87 ügy került a Kúria elé. A hatályon kívül helyezések száma az utóbbi évben kedvezőtlen irányba változott és a polgári ügyszakban 15 ügyet érintve 30%-ra, míg a gazdasági ügyszakban 4 ügyet érintve 25%-ra emelkedett. Ennek hátterében azonban részben, 7 ügyet érintve, azonos tényállású és jogi megítélésű határozatok álltak, melyekben a Kúria álláspontja eltért Pécsi Ítélőtábla - egyébként közzétett eseti döntést követő - véleményétől. Szükségesnek tartom azonban azt is megjegyezni, hogy önmagában a fenti adatok messzemenő következtetések levonására nem alkalmasak, miután a hatályon kívül helyezések számának egyetlen évre vonatkoztatott emelkedése nem jelent egyben folyamatosan növekvő tendenciát, legfeljebb azt, hogy indokolt lehet a szóban forgó kérdés figyelemmel kísérése. Erre az Igazgatási Szabályzat 25.§ (1) bekezdés n) pontja kellő felhatalmazást biztosít.

A büntető ügyszakban a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott, illetve a Kúria által harmadfokon felülbírált ügyek mutatói több éve igen kedvezőek, a megváltoztató vagy hatályon kívül helyező határozatok aránya rendkívül csekély.

Mindezeket az eredményeket, illetve a hozzájuk kapcsolódó munkaszervezési megoldásokat fenn kívánom tartani.

A magas szakmai színvonalon történő, időszerű ítélkezés követelménye a Pécsi Ítélőtábla vonatkozásában regionális szinten is jelentkezik. A közelmúltban hatályba lépett eljárásjogi törvények gyakorlati alkalmazásának az egységesítése, valamint az elektronikus ügyintézésre való átállás szorosabb együttműködést igényel. Ebben – a bírósági szervezeti rendszerben elfoglalt helyéből is következően – a Pécsi Ítélőtáblának meghatározó szerepet kell betöltenie. Nyilvánvaló, hogy az ítélkezés során felmerülő elméleti és gyakorlati kérdések megválaszolása alapvetően a kollégiumok feladat- és hatáskörébe tartozik. Ugyanakkor az együttműködési fórumok igazgatási hátterének és működési feltételeinek a biztosításáért, a költségkímélő és hatékony informatikai megoldások előnyben részesítéséért már a bírósági vezető felel.

II.2. Tervszerűség és tervezhetőség, az emberi erőforrások optimális elosztása

Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 64.§-a értelmében az ítélőtáblán – 2020. április 1. napjától kezdődően – büntető, polgári, valamint munkaügyi kollégiumok működnek. A kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, melyet a kollégiumvezető vezet.

A Pécsi Ítélőtábla illetékességi területéhez tartozó Kaposvári-, Pécsi-, Szekszárdi- és Zalaegerszegi Törvényszékek vonatkozásában 2018. november hó 30. és 2019. december hó 1. napjai között összesen 88 munkaügyi peres és 42 munkaügyi nemperes, összesen tehát 130 munkaügyi jogvita érkezett. Több évre visszamenő adatok hiányában ezeket a számokat – nagyságrendjüket illetően – a jövőre nézve is irányadónak, kiindulási pontnak tekintem. Ezen adatok szerint a Pécsi Ítélőtábla munkaügyi kollégiumában egyetlen állandó tanács működtetése szükséges.

A Pécsi Ítélőtábla munkaügyi kollégiumvezetői álláshelyére kiírt pályázat – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (továbbiakban: Bjt.) 20.§ (1) bekezdés a) pontjában írt okból - eredménytelen lett. Ezért a szóban forgó álláshelyet - átmenetileg – kirendeléssel lehet betölteni, oly módon, hogy a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása végett kirendelt bíró részére egyben megbízást kell adni a kollégiumvezetői és a tanácselnöki feladatok ellátására is.

A munkaügyi tanács működési feltételeinek a megteremtése érdekében át kell szervezni a polgári kollégium eddigi munkáját, egy bíró rendelkezésre bocsátásával. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a polgári kollégium egyik tanácselnökének a bírói szolgálati viszonya 2020. augusztus 23-án megszűnik, mely (bírói) álláshely a későbbiekben a munkaügyi kollégium számára szintén átcsoportosíthatóvá válik. Addig is, a munkaügyi tanács működésének a biztosításához – a fenti, néhány hónap múlva betölthető álláshelyre vonatkozóan – egy további kirendelt bíró közreműködésére van szükség.

Mindezek érdekében – megbízott vezetőként – a szükséges kezdeményezéseket megtettem.

A következő igazgatási ciklusban a Pécsi Ítélőtáblán szolgálatot teljesítő bírák közül további egy – kiemelkedő vezetői és ítélkezési tapasztalattal rendelkező – személy éri el az öregségi nyugdíjkorhatárt. Ezzel a ténnyel is számolni kell, mindenekelőtt olyan intézkedési terv elkészítésével, melynek alapján az új álláshelyek betöltésekor a Pécsi Ítélőtábla elvárásaihoz és igényeihez igazodó pályázati feltételek írhatóak ki. Mindez – többek között - az ügyérkezés statisztikai mutatóinak és összetételének a folyamatos figyelemmel kísérését, illetve elemzését igényli.

Ezen túlmenően a bíró beosztásából eredő ítélkezési tevékenységének a megtartása mellett történő kirendelés során fontos szempontnak tartom, hogy olyan személyek kapjanak erre lehetőséget, akik magas színvonalú, egyenletes munkateljesítményükkel már kivívták mások elismerését és megbecsülését. Ugyanakkor támogatni kívánom azt is, hogy az álláshelyek betöltése valódi megmérettetés keretében történjen, több jelölt között, a legalkalmasabb kiválasztásával.

A Pécsi Ítélőtábla polgári ügyeit - a munkaügyi kollégium megszervezését követően - három tanács intézi. A kollégiumvezető irányításával működő tanács foglalkozik a gazdasági- és a felszámolási ügyekkel. A devizaalapú kölcsön-, hitel- és lízingjogviszonyokkal, illetve a hagyományosnak számító kötelmi-, kártérítési és személyiségi jogvitákkal kapcsolatos pereket két tanács tárgyalja, köztük az egyik az

elektronikus cégnyilvántartás ügyeiben felmerülő teendőket is ellátja. E tanácsok szakosodásán nem indokolt változtatni.

A büntető ügyszakban szintén három tanács jár el, oly módon, hogy az egyiknek a munkáját a kollégiumvezető szervezi. Ez a gyakorlat megfelelően illeszkedik a jelenlegi ügyforgalmi adatokhoz, így az ügyek határidőn belüli feldolgozása megfelelően biztosított. További tanács megszervezése szükségtelen, ezért a jövőben - ahogyan tettem ezt eddig is - előadó bíróként kívánok részt venni a büntető ítélkezésben.

A Pécsi Ítélőtábla teljes létszáma 49 fő, melyből - a bírák mellett - 25 fő tisztviselő, 7 fő pedig fizikai alkalmazott. Az álláshelyek betöltése hosszú évek óta kiegyensúlyozottságot és kellő stabilitást mutat, e munkahelyek igen nagy megtartó erővel bírnak. Az elmúlt tizenhét évben kizárólag az általános öregségi nyugdíjkorhatár elérése miatt került sor bíró felmentésére, illetve két másik esetben azért kellett pályázatot kiírni, mert az álláshelyek - a Kúriára, illetve a Fővárosi Ítélőtáblára történő - áthelyezés folytán megüresedtek.

Az igazságügyi alkalmazottak körében a fluktuáció gyakorlatilag ismeretlen, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtti önkéntes távozásra eddig nem akadt példa. Az igazságügyi alkalmazottak bérének 2017. szeptember 1-jei rendezése, jelentős mértékű emelése folytán ez a helyzet várhatóan nem változik, ezek a munkahelyek ebben a régióban rendkívül vonzóak.

A Pécsi Ítélőtábla munkaügyi kollégiumvezetője mellé egy igazságügyi alkalmazotti álláshelyet kell rendszeresíteni, melyet a belső erőforrások felhasználásával, átcsoportosítással lehet biztosítani. Ezzel valamennyi munkafolyamat ellátása, az elektronikus eljárásokhoz kapcsolódó informatikai alapú ügyintézés minden egyes fázisa megoldható.

II.3. A bírák és igazságügyi alkalmazottak képzésének koordinálása

A Bszi. 121.§ a) pontjában írtak szerint az ítélőtábla elnöke részt vesz az illetékességi területén működő bíróságok bírái és igazságügyi alkalmazottai képzésének koordinálásában.

E feladat teljesítésekor döntően a Pécsi Ítélőtábla hosszú szolgálati idővel és nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkezői bírói karára kívánok támaszkodni. A korábbi évek szakmai rendezvényein - kollégiumi üléseken és képzéseken - többen vállaltak előadói, témavezetői szerepet, így az ebben rejlő lehetőségekkel, az oktatói felkérések támogatásával a jövőben is élni kívánok.

III. Optimális gazdálkodás, felelősség a pénzügyi erőforrásokért

A Bszi. 119.§ a) és c) pontjai értelmében a bíróság elnöke felelős a pénzügyi erőforrásokkal, valamint a tárgyi eszközökkel való optimális gazdálkodásért. Ennek során - a költségvetési keretek között - gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről, illetve irányítja a bíróság pénzügyi, gazdasági tevékenységét.

A Pécsi Ítélőtábla rendelkezésére bocsátott éves költségvetés az elmúlt hat esztendőben folyamatosan emelkedett. Mindez azonban - a bírói és az igazságügyi alkalmazotti bérek növekedésére visszavezethetően - kizárólag a személyi juttatások terén jelentkezett, ahol négy év leforgása alatt a kifizetett illetmények, projektprémiumok, béren kívüli juttatások, költségtérítések és támogatások összege mintegy 100 millió forinttal haladta meg a korábbiakat. A dologi kiadások terén ugyanakkor ezzel ellentétes folyamat jelentkezett, miután a 2014-es év közel 36 millió forintos összegének a helyébe 2019-ben 28,7 millió forint lépett.

A dologi kiadások jelentős részét a közüzemi díjak teljesítése, az üzemeltetési anyagok beszerzése, a működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó megfizetése, illetve az egyéb szolgáltatásokhoz sorolt posta- és takarítási költségek teszik ki. Mindezek együttesen a dologi kiadások 74,5%-át képezik.

A Pécsi Ítélőtábla egy - a hetvenes években önkormányzati feladatok ellátására tervezett és kivitelezett - épületben működik, közösen a Pécsi Törvényszékkel. A közüzemi díjak, különösen a hőenergia és az áramszolgáltatás költségeinek a csökkentését szolgáló fejlesztési, épületkorszerűsítési elképzelések tehát csak korlátozottan, illetve közösen valósíthatóak meg. További mozgásteret a pályázati lehetőségek kihasználása adhat.

A munkakörülmények - országos összehasonlításban is - hagyományosan elégedettségre adhatnak okot, a dolgozószobák és az irodák felszereltsége, bútorzata kiváló. Az ítélőtáblai tárgyalótermek belső tere, mérete és berendezése kellően kifejezésre juttatja az igazságszolgáltatás tekintélyét, illetve összhangban áll annak méltóságával.

Valamennyi bíró és az igazságügyi alkalmazottak számottevő többsége önálló dolgozószobával rendelkezik.

Rövid távú elképzeléseim között szerepel a Pécsi Ítélőtábla és a Pécsi Törvényszék közös kezelésében álló parkoló fejlesztése, a gépjármű-férőhelyek számának növelése és ezzel együtt a terület - városgazdálkodási szempontoknak is megfelelő - parkosítása.

A postaköltségek racionalizálását a Pécsi Ítélőtábla illetékességi területén működő törvényszékekkel közösen kidolgozott együttműködés már hosszú ideje megfelelően szolgálja. Ennek lényege a felterjesztett, illetve a befejezés után visszaküldött iratok tervszerű, összehangolt mozgatásában foglalható össze, így abban, hogy az aktákat

túlnyomó részben a szolgálati járművek útjaihoz kötötten, a gépkocsivezetők közreműködésével cseréljük ki és juttatjuk el a rendeltetési helyükre. Ezt a jól működő, költségtakarékos rendszert továbbra is fenn kell tartani.

A Pécsi Ítélőtábla Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban: SZMSZ) 18.§ (2) bekezdés b) pontja értelmében a Gazdasági Hivatal ellátja az anyag- és épületgazdálkodási feladatokat, előkészíti az ezzel kapcsolatos döntéseket és vezeti a szükséges nyilvántartásokat. Ennek megfelelően a Gazdasági Hivatal főosztályvezetője rendszeres monitorozással követni köteles a járművek és az egyéb tárgyi eszközök, berendezések elhasználódási szintjét, avultságát. Rendszeres beszámolói, jelentései és jelzései kiemelt fontossággal bírnak.

Az informatikai és telekommunikációs rendszer üzemeltetése - az SZMSZ 24.§ (2) bekezdés a) pontjából is következően - az Informatikai Osztály feladata. Alapvető jelentőségű kérdés a számítástechnikai eszközök korszerűségének a megőrzése, a szükséges karbantartások elvégzése és a fejlesztések végrehajtása. Ez okból a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás során e területnek - a lehetséges keretek között - prioritást kívánok biztosítani.

A Pécsi Ítélőtábla informatikai felszereltsége kiváló. Mind a tizenhat bírói munkaállomáson egyszerre két monitor működik, ezen túlmenően pedig további készülékek - laptopok, notebookok és tabletek - biztosítják az otthoni munkavégzés lehetőségét. Az igényelt 12 darab Globalspeech licensz közül 10 darab rendszeres, mindennapi használatban van, illetve - a ViaVideo 2 Projekt keretében - elkészült távmeghallgató tárgyalóterem igénybevétele is egyre gyakoribb.

A korszerű munkavégzés technikai és tárgyi feltételei tehát adottak, azok segítségével az újonnan érkező kihívásokra is adekvát válasz adható.

IV. Szervezeti integritás és az igazgatás átláthatósága, számonkérhetősége

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) 2.§ u) pontjában megadott értelmező rendelkezés szerint sérti a szervezeti integritást minden olyan esemény, mely a szervezetre vonatkozó szabályoktól, valamint a jogszabályi keretek között a költségvetési szerv vezetője és az irányító szerv által meghatározott szervezeti célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek megfelelő működéstől eltér. Ennek kockázata, illetve következményeinek hatása megfelelő kontrollkörnyezetben, jól működő nyomon követési rendszerben jelentősen mérsékelhető, minimális szintre szorítható.

Mindezek érdekében - figyelemmel a R. 6.§ (1) bekezdésében írtakra - alapvető fontosságú a szervezeti struktúra és a tevékenységi folyamatok átláthatósága, a felelősségi és hatásköri viszonyok egyértelműsége, valamint olyan információs és

kommunikációs technikák alkalmazása, melyek révén a pontosan meghatározott szakmai, etikai elvárások minden szinten jól érvényesülnek.

Az Igazgatási Szabályzat 24.§ (4) bekezdése szerint a bíróság elnöke köteles gondoskodni az ügyfélfogadás idejének és rendjének szabályozásáról, valamint az ügyelosztási rend ismertetéséről, illetve az internetes honlapon történő közzétételéről. Mindkét kötelezettség a szervezeti integritás fontos része.

Az ügyfélfogadás a panaszok kezelésének és elintézésének közvetlen módja. Ennek keretében kell elintézni azokat az egyéni jog- vagy érdeksérelmeket, melyek orvoslása nem tartozik más eljárás hatálya alá.

A Pécsi Ítélőtáblához az elmúlt öt esztendőben - 2015 és 2019 között - évente 18-25 ilyen jellegű beadvány érkezett, melyek meghatározó többségében a panaszosok további jogorvoslati lehetőséggel kívántak élni. Ezen túlmenően, lényegesen kisebb számban a beadványok az eljáró bíró pervezető magatartását, egyes kijelentéseit vagy a határozat megfogalmazását sérelmezték, legáltalánosabban annak kifogásolásával, hogy a tanács, illetve valamelyik tagja elfogult volt. Ezek azonban egyetlen esetben sem bizonyultak megalapozottnak.

Kiemelt helyen tartom számon a törvényes bíróhoz való jog érvényesülését, az tehát, hogy valamennyi ügyben törvény által rendelt, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró járjon el.

A Bszi. 10.§ (1) bekezdése szerint a törvényes bíróhoz való jog érvényesítése érdekében az ügyelosztási rendet úgy kell összeállítani, hogy abból előzetesen megállapítható legyen, hogy az adott ügyben melyik tanács jár el, ideértve azt is, hogy a tanács, illetve a tanács tagjának akadályoztatása esetén ki jár el helyette. Ehhez elengedhetetlenül szükséges annak pontos körülírása, hogy a bíróságon milyen összetételű és számú tanácsok működnek, a tanácsok melyik ügycsoportba tartozó ügyeket intézik, az ügyek elosztására melyik bírósági vezető jogosult és az ügyek elosztása milyen módon történik. A tanácsok összetételének meghatározásakor, illetve az akadályoztatás esetén követendő eljárás kialakításakor a kirendeléssel foglalkoztatott bírákat is figyelembe kell venni.

Az ügyek elosztása többféle - az Igazgatási Szabályzat 116.§ (1) bekezdésében felsorolt - módszer alkalmazásával történhet, a lényeg az, hogy világosan és félreérthetetlenül kifejésre juttassa az ügyek tanácsokhoz rendelésének útját.

Az eljáró tanácsok összeállításakor, valamint az általuk intézett ügycsoportok meghatározásakor döntően szakmai szempontok kerülnek előtérbe. Azok a kollégiumvezetői tervezet elkészítésén, majd a kollégium - Bszi. 155.§ c) pontján alapuló - véleményezésén keresztül érvényesülnek, miközben a bírói tanács is megfogalmazza az esetleges észrevételeit és javaslatait (Bszi. 151.§ (1) bekezdés d) pont). Ezt követi az ügyelosztási rend Bszi. 9.§ (1) bekezdése szerint meghatározása,

melyben már hangsúlyozottan az elnök felelőssége jelenik meg, leginkább annak ellenőrzésében, hogy a tanácsok "törvény általi elrendeltsége" valóban tettenérhető-e.

Az Igazgatási Szabályzat 156.§ (1) bekezdése alapján évente legalább négy alkalommal megtartandó rendszeres vezetői értekezletet alkalmasnak tartom arra, hogy - az ügyelosztási renddel kapcsolatosan - a bírák közötti arányos munkateher követelménye számonkérhető legyen. Arra ugyanis a kollégiumvezetői beszámolóknak ki kell térnie.

A szervezeti integritás biztosítása érdekében hangsúlyosabbá kívánom tenni a belső ellenőrzési vezető szerepét. Az SZMSZ 20.§ (1) bekezdése értelmében a belső ellenőrzési vezető - többek között - vizsgálja a jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelést, a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, valamint nyomon követi a jelentések alapján megtett intézkedéseket. Tanácsadói tevékenysége során értékeli és elemzi az egyes megoldási lehetőségek hatékonyságát és kockázatát, összehangolja a belső kontrollrendszer kialakításához, folyamatos továbbfejlesztéséhez nélkülözhetetlen feladatokat.

Ezen a téren mindenekelőtt az elnöki titkárság működésének az ellenőrzését, az iratkezelési és nyilvántartási rendszerek átvilágítását szeretném mielőbb napirendre tűzni.

Az Igazgatási Szabályzat 24.§ (5) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy a bíróság elnöke az igazgatási jogkörbe tartozó egyes feladatait állandó jelleggel az elnökhelyettesre átruházza. Ez elősegítheti a bírósági igazgatás hatékonyságát, de csak akkor, ha az átruházott hatáskörök mellett a felelősségi viszonyok is tisztázottak. Ezzel kapcsolatosan elengedhetetlennek tartom a szervezeti és működési szabályzat módosítását.

Az elképzeléseim hátterében gyors és naprakész tájékoztatás áll, az igazgatási munka átláthatóságát is biztosító folyamatos belső kommunikáció. A szervezet integritását, az összetartozás érzését ugyanis jelentős mértékben erősíti, ha a vezetői tevékenység nyomon követhető, illetve képes arra, hogy a szükségessé váló intézkedésekre megnyugtató magyarázatot adjon.

V. Záró gondolatok

A pályaművemben kifejtett tervek megvalósításának ütemezéséről eddig nem szóltam. Döntően azért, mert a feladatok többsége nem tűr halasztást, azok - állandó vezetői felelősségvállalás mellett - folyamatos cselekvést igényelnek. Elsőként éppen az, hogy a Pécsi Ítélőtábla munkaügyi kollégiuma megkezdhesse a tevékenységét, illetve elfoglalhassa a bírósági szervezeti rendszerben megillető helyét.

Ezen túlmenően értelmezhetetlen lenne a határidők szakaszolásáról beszélni, amikor a Pécsi Ítélőtábla működésében mindenekelőtt a stabilitást kívánom biztosítani. Ahhoz

ugyanis átlátható és kiszámítható irányításra, a szakmai és a munkaszervezeti egységek támogatására, illetve folyamatos kommunikációra van szükség, olyan vezetői módszerek alkalmazására, melyeknek kezdettől fogva adottaknak kell lenniük.

A 2020 és 2026 közötti szerepvállalásomat másként nem is tudom elképzelni.

P é c s, 2020. március 31.

dr.Túri Tamás